

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การใช้เครื่องหมายราชการของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และการแต่งเครื่องแบบของสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สศ ๐๐๐๑/๓๖๗ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสรุปความได้ว่า เดิมสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติประสงค์ที่จะมีเครื่องหมายราชการเป็นสัญลักษณ์ขององค์กร จึงได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานธุรการในวาระเริ่มแรกตามบทเฉพาะกาลเป็นผู้ดำเนินการแทน ซึ่งต่อมา นายกรัฐมนตรีได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายราชการ พุทธศักราช ๒๔๘๒ ประกาศกำหนดภาพเครื่องหมายราชการของสภาที่ปรึกษาฯ ขึ้นไว้เป็นเครื่องหมายราชการ สำหรับเครื่องแบบของสมาชิกสภาที่ปรึกษาฯ นั้น สภาที่ปรึกษาฯ ได้มีการประชุมและมีมติกำหนดเครื่องแบบสมาชิกสภาที่ปรึกษาฯ เป็นเครื่องแบบปกติขาวเช่นเดียวกับเครื่องแบบข้าราชการแล้ว แต่ต่อมาคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้มีความเห็นว่า สมาชิกสภาที่ปรึกษาฯ มิได้ถือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีจึงมีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่สำนักงานสภาที่ปรึกษาฯ ประสงค์จะขอหารือ ดังนี้

(๑) เครื่องหมายราชการของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเครื่องหมายราชการที่ทั้งสภาที่ปรึกษาฯ และสำนักงานสภาที่ปรึกษาฯ ใช้ร่วมกันได้หรือไม่ อย่างไร

(๒) สมาชิกสภาที่ปรึกษาฯ จะใช้เครื่องแบบปกติขาวเช่นเดียวกับข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีกระดุมเป็นเครื่องหมายครุฑพ่าห์และมีเครื่องหมายราชการ รวมทั้งประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาปัญหาข้อหาดังกล่าว ประกอบกับได้รับฟังคำชี้แจงของผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี) และผู้แทนสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า เมื่อนายกรัฐมนตรีได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๕^๑ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายราชการ พุทธศักราช ๒๔๘๒ ประกาศกำหนดภาพเครื่องหมาย

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๐๙๑๐ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๙ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีประกาศภาพเครื่องหมายราชการที่กำหนดขึ้นตามความในมาตรา ก่อนในราชกิจจานุเบกษา

ราชการของสภาที่ปรึกษา ไว้เป็นเครื่องหมายราชการ^๒ ของสภาที่ปรึกษา แล้ว และการที่สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติประสงค์จะใช้เครื่องหมายราชการดังกล่าว ย่อมเป็นการชอบด้วยเหตุผล เพราะสำนักงานสภาที่ปรึกษา เป็นส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานในการอำนวยความสะดวกและอำนวยความสะดวกแก่สภาที่ปรึกษา โดยตรง และมีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติงานให้แก่สภาที่ปรึกษา ตามที่ได้รับมอบหมายให้สัมฤทธิ์ผล สำนักงานสภาที่ปรึกษา จึงถือเป็นองค์กรย่อยส่วนหนึ่งของสภาที่ปรึกษา การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของสำนักงานสภาที่ปรึกษา จึงขึ้นอยู่กับสภาที่ปรึกษา ซึ่งหากไม่มีองค์กรสภาที่ปรึกษา แล้วสำนักงานสภาที่ปรึกษา ก็ย่อมหมดความจำเป็น การจัดตั้งสำนักงานสภาที่ปรึกษา เป็นนิติบุคคลก็เป็นเพียงเพื่อให้การอำนวยความสะดวกและอำนวยความสะดวกแก่สภาที่ปรึกษา เกิดความสะดวกและมีความคล่องตัวขึ้นเท่านั้น สภาที่ปรึกษา และสำนักงานสภาที่ปรึกษา จึงถือเป็นองค์กรอันหนึ่งอันเดียวกัน

ประเด็นที่สอง เห็นว่า พระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษา มิได้มีบทบัญญัติว่าด้วยการกำหนดรูปแบบไว้เป็นการเฉพาะ เมื่อสมาชิกสภาที่ปรึกษา มีความจำเป็นต้องแต่งรูปแบบ นายกรัฐมนตรีในฐานะเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ ย่อมสามารถออกระเบียบว่าด้วยรูปแบบและการแต่งรูปแบบของสมาชิกสภาที่ปรึกษา โดยให้ใช้รูปแบบปกติชาวเช่นเดียวกับรูปแบบข้าราชการพลเรือนหรือรูปแบบอื่นที่จะกำหนดขึ้นได้ สำหรับการใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์นั้น เมื่อปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้รักษาการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการทำหรือใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์ในราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วว่า^๓ องค์กรสภาที่ปรึกษา เป็นหน่วยงานอื่นใดของรัฐซึ่งเป็นราชการตามข้อ ๓^๔ ของระเบียบฉบับดังกล่าว ที่สามารถใช้

^๒ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดภาพเครื่องหมายราชการตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายราชการ พุทธศักราช ๒๔๘๒ (ฉบับที่ ๑๗๖)

^๓ หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๐๕/๑๐๕๐๐ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ซึ่งปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีถึงเลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

^๔ ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และหมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นใดของรัฐซึ่งเป็นส่วนราชการแต่ไม่รวมถึงรัฐวิสาหกิจ

เครื่องหมายครุฑพ่าห์ได้ ก็ย่อมเป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้น ดังนั้น การแต่งกายของสมาชิกสภาที่ปรึกษาฯ จึงสามารถประดับเครื่องหมายครุฑพ่าห์ รวมทั้งประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้ตามสิทธิของแต่ละคน

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๕๙